

1. Referentie

Referentie	De Meester, K. & Mahieu, P. (2000). ONSTUIMIG. Hartstochtelijk of heftig bewegend? ONderzoek STudenten UIt MIGratie. Allochtone studenten in de Vlaamse hogescholen. Onuitgegeven onderzoeksrapport, UA, Instituut voor Didactiek en Andragogiek.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Het onderzoeksrapport handelt over de aanwezigheid van studenten uit de migratie in het HOBu-onderwijs in Vlaanderen. Aan de hand van een kwantitatieve analyse worden verschillende momenten binnen de schoolloopbaan van allochtone jongeren onderzocht. Eerst dient hiertoe het begrip 'allochtone leerling' gedefinieerd te worden. Vervolgens komen de uitstroom uit het secundair onderwijs, de instroom in het HOBu-onderwijs, de doorstroom naar het tweede jaar en de uitstroom naar de arbeidsmarkt aan bod. Tot slot worden de onderzoeksconclusies kernachtig geformuleerd en volgen enkele suggesties voor mogelijke projectinitiatieven.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, onderwijs, werk
Trefwoord(en)	Allochtonen, arbeidsmarkt, HOBu-onderwijs, schoolloopbaan

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Koning Boudewijnstichting
Onderzoeker(s)	Kurt De Meester & Paul Mahieu Instituut voor Didactiek en Andragogiek (IDEA) Instituut voor Onderwijs- en Informatie Wetenschappen UA Campus Drie Eiken Universiteitsplein 1 2610 Antwerpen (Wilrijk) Tel: 03/ 820 29 52 info@ua.ac.be http://www.ua.ac.be/ioiw-ua

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Doelstelling is een verkenning van en hypothesevorming rond de aanwezigheid van studenten uit de migratie in het HOBu-onderwijs.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Kwantitatieve analyse van bestaand cijfermateriaal: statistische basisbewerkingen werden uitgevoerd op resultaten en gegevens uit vroegere onderzoeken. Eigen onderzoeksopzet: kwantitatieve analyse van cijfermateriaal bekomen uit registratieformulieren die werden opgestuurd naar directie en contactpersonen van alle

	Vlaamse hogescholen. De verzending werd voorafgegaan door een informatief en informeel telefoongesprek. Elke hogeschool heeft telefonisch toegezegd om aan het onderzoek deel te nemen. In het registratieformulier werd per studiegebied gevraagd naar de nationaliteit, het geboorteland en het (vermoedelijke) familiaal herkomstland van de op het moment ingeschreven leerlingen. Gevraagd werd om de uitwisselings- of beursstudenten die in het kader van de internationalisering van het onderwijs school lopen, niet mee op te nemen.
Onderzochte groep	13 hogescholen bezorgden bruikbare gegevens over het (vermoedelijk) familiaal herkomstland van hun studenten. Op een totale eerstejaarspopulatie in Vlaanderen van 43.715 ingeschrevenen vertegenwoordigt dit aantal 39,29% van de eerstejaarsstudenten.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Uitstroom uit het secundair onderwijs	Van de allochtone leerlingen in het eerste en tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs volgt 13,03% een ASO-richting. De Belgische leerlingen zijn beduidend sterker vertegenwoordigd in de derde graad van het ASO dan hun niet-EU-leeftijdsgenoten. Het omgekeerde beeld stellen de onderzoekers vast in het beroepssecundair onderwijs. In tegenstelling tot hun oververtegenwoordiging in het beroepssecundair onderwijs zijn – verhoudingsgewijs – allochtone leerlingen in het zevende jaar ondervertegenwoordigd. In het algemeen, technisch en beroepssecundair onderwijs blijkt het percentage leerlingen met schoolse vertraging bij de Belgische studenten beduidend onder dit van de leerlingen met een andere nationaliteit te liggen.
Instroom in het HOBU-onderwijs	Het laatste academiejaar is werd een relatief sterke toename van het aantal ingeschreven allochtone studenten vastgesteld, namelijk van 1,83% naar 1,89%. Dit betekent een groei van 3,27%. Ongeveer 6 op 10 allochtone eerstejaarsstudenten zijn van het vrouwelijke geslacht. Bij de generatiestudenten in de opleidingen van één cyclus komt meer dan de helft (52,24%) uit het TSO, 42,95% uit het ASO, 3,46% uit het BSO en 1,44% uit het KSO. Allochtonen vertonen bij de keuze van een hogere niet-universitaire studie enigszins andere voorkeuren dan autochtonen. Waar in het basis- en secundair onderwijs de spreiding van allochtone leerlingen een (groot-)stedelijk probleem is, geldt dit niet voor het HOBU-onderwijs. Er is een aanzienlijke ongelijkheid in onderwijsniveau tussen de verschillende etnische groepen.
Doorstroom naar het tweede jaar	Het doorstromingspercentage van allochtone studenten ligt bijna de helft lager dan dat van autochtone studenten. De struikelblokken bevinden zich tijdens of liggen zelfs erg vroeg in het schooljaar. Eens men de examens aanvat, hebben allochtone en autochtone studenten dezelfde slaagkansen. De onderzoekers schuiven de hypothese naar voor dat allochtone studenten mogelijks vroegtijdig afhaken in plaats van minder te slagen bij examens.
Uitstroom naar de arbeidsmarkt	Omgekeerd aan de minieme doorstromingsgraad van laaggeschoolde migrantenschoolverlaters naar de arbeidsmarkt, is de kans om een loonbetrekking te vinden met een diploma van hoger onderwijs gelijk aan die bij de Belgen. De doorstromingsgraad naar de arbeidsmarkt voor autochtonen en allochtonen bedraagt ongeveer 85%.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Mahieu, P. (2002) Waterval en achterstelling: wat is oorzaak of gevolg? *Tijdschrift voor onderwijsrecht en – beleid*, (2), 128-139.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Dit onderzoeksrapport is een neerslag van een verkennend en hypothesevormend onderzoek naar de aanwezigheid van studenten uit de migratie in het HOBU-onderwijs. Het onderzoek tracht een aantal cijfers en verklaringen aan te reiken met betrekking tot de bescheiden groei van het aantal allochtonen of migranten in het hoger onderwijs.

Het onderzoek is enerzijds gebaseerd op resultaten en gegevens uit vroegere onderzoeken rond de aanwezigheid en problemen van allochtone jongeren in het Vlaamse onderwijs. Daarnaast werd nog een eigen beperkte onderzoeksopzet uitgewerkt waarbij 13 hogescholen gegevens hebben kunnen verstrekken over het (vermoedelijk) familiale herkomstland van hun studenten.

Met betrekking tot de uitstroom uit het secundair onderwijs hebben de onderzoekers vastgesteld dat Belgische leerlingen beduidend sterker vertegenwoordigd zijn in het ASO dan hun niet-EU-leeftijdsgenoten. Het omgekeerde beeld stellen ze vast in het beroepssecundair onderwijs. Allochtone studenten zijn echter ondervertegenwoordigd in het zevende jaar beroepssecundair onderwijs dat toegang verleent tot het hoger onderwijs.

Er is een bescheiden groei in het aantal allochtone studenten in het eerste jaar hoger onderwijs. Meisjes vertegenwoordigen een groter percentage van de eerstejaarsstudenten. De meeste allochtone studenten in het eerste jaar hoger onderwijs komen uit het TSO en het ASO.

De doorstroom naar het tweede jaar is een struikelblok voor allochtone studenten, zij haken vaak reeds vroeg in het jaar af. Eens men de examens aanvat, hebben allochtone en autochtone studenten dezelfde slaagkansen.

Doorstromingsmogelijkheden naar de arbeidsmarkt zouden voor allochtone jongeren met een diploma hoger onderwijs gelijk zijn aan die van Belgische jongeren.

Op vlak van beleidsaanbevelingen wordt aangeraden om meer allochtone figuren op te nemen in het schoolteam. Verder moet ook iets gebeuren aan de informatieverschaffing voor allochtonen op het einde van het secundair en aan de emotionele keuzecomponent die met de beslissing samengaat. Bovenal moet een integraal taalbeleid worden nagestreefd dat openstaat voor alle etnische groepen.